

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Nové nástroje ochrany učitele ve školském zákoně

Mgr. et Mgr. Dana Prudíková, Ph.D.

Práva a povinnosti PP

- S účinností od 1. září 2017 se do školského zákona vkládá **úprava práv a povinností pedagogických pracovníků** (nový § 22a a 22b ŠZ);
- zákon tedy nově vyzdvihuje práva a povinnosti pedagogických pracovníků (dosud v zákoně podobným způsobem byla vyzdvížena pouze práva a povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců);
- Inspirací pro právní úpravu byla Charta učitelů;
- zásady jsou hlouběji rozvedeny na jiných místech právního řádu;
- zásady mají být akcentovány při tvorbě nebo změnách školních a vnitřních řádů;
- jedním z cílů je **ochrana pedagogů**.

§ 22a – Práva PP

- na **zajištění podmínek** potřebných pro výkon jejich pedagogické činnosti, zejména na ochranu před fyzickým násilím nebo psychickým nátlakem ze strany dětí, žáků, studentů nebo zákonných zástupců dětí a žáků a dalších osob, které jsou v přímém kontaktu s pedagogickým pracovníkem ve škole,
- aby **nebylo** do jejich přímé pedagogické činnosti **zasahováno** v rozporu s právními předpisy,
- na **využívání metod, forem a prostředků** dle vlastního uvážení v souladu se zásadami a cíli vzdělávání při přímé vyučovací, výchovné, speciálně-pedagogické a pedagogicko-psychologické činnosti,
- **volit a být voleni do školské rady,**
- na **objektivní hodnocení** své pedagogické činnosti.

§ 22b – Povinnosti PP

- vykonávat pedagogickou činnost **v souladu se zásadami a cíli vzdělávání,**
- **chránit a respektovat práva** dítěte, žáka nebo studenta,
- **chránit bezpečí a zdraví** dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních,
- svým přístupem k výchově a vzdělávání **vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí** a podporovat jeho rozvoj,
- **zachovávat mlčenlivost** a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku,
- **poskytovat** dítěti, žáku, studentovi nebo zákonnému zástupci nezletilého dítěte nebo žáka **informace spojené s výchovou a vzděláváním.**

Povinné vyloučení žáka

- od září 2017 jsou **přísněji postihovány násilné projevy a šikana** ve školách (§ 31 ŠZ)
- pokud takové projevy dosáhnou **intenzity zvláště závažného zaviněného porušení povinností stanovených školským zákonem**, bude ředitel povinen přistoupit k výchovnému opatření spočívajícímu ve **vyloučení žáka** ze školy či školského zařízení
- *Zvlášť závažné zaviněné porušení = Zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči zaměstnancům školy nebo školského zařízení nebo vůči ostatním žákům nebo studentům*
 - nejedná o nahodilý incident
 - jde o takové útoky, které jsou zvláště hrubé (tedy útoky s určitou intenzitou)
 - NE drobné ať již fyzické či slovní potyčky.
 - ANO dlouhodobější cílená šikana.
- **Nejenom represe, ale i prevence!**

Postup ředitele

U žáků středních škol:

- povinnost zahájit řízení
- postupovat podle správního řádu

U žáků plnících povinnou školní docházku a osob umístěných v zařízeních pro ochrannou a ústavní výchovu:

- nelze vyloučit, nezahajuje se řízení
- je však třeba násilné jednání se zvýšenou intenzitou vždy oznámit orgánu sociálně-právní ochrany dětí (výchovná opatření podle z. 359/1999 Sb.) - obecní úřad v místě trvalého pobytu dítěte
- Ředitel se může v rámci oznámení OSPOD vyjádřit právě k tomu, zda by považoval za vhodné zvážit úpravu poměrů dítěte tak, aby na nezbytně nutnou dobu bylo soudem umístěno ve vhodném prostředí

U obou výše zmíněných kategorií:

Nutno hlásit **státnímu zastupitelství** (kde k jednání došlo), **ať již jde o nezletilého či nikoliv.**

Oznámení se činí do následujícího pracovního dne poté, co se o tom osoba dozví.

Trestní ne/odpovědnost

Dítě, které v době spáchání činu **nedovršilo 15 let**

- není trestně odpovědné;
- zákon o soudnictví ve věcech mládeže však dovoluje použít proti takovému dítěti, které se dopustilo protiprávního jednání (činu jinak trestného) opatření potřebná k jeho nápravě, výchově i ochraně, neboť i tyto činy vyžadují vhodnou reakci, byť ne prostředky trestněprávními. Tato opatření uloží soud, nikoli však v trestním, ale v občanském soudním řízení.

Žák či student, který v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku – **mladistvý**

- je zásadně trestně odpovědný
- opatření u mladistvých jsou právní sankcí za spáchání skutku, který by byl označen v případě dospělých pachatelů za trestný čin, ovšem u mladistvých se nazývá proviněním.

Metodická pomůcka - příklad

- *V obci XY na ulici XY v areálu Základní školy XY dne 27. 6. 2011 v době od 10.30 hodin do 11.30 hodin po předchozím vzájemné slovním napadání, které měl vyprovokovat, nejprve štípáním do rukou poškozené a vulgárními nadávkami napadl poškozenou nezletilou MS, nar. X.Y. 1997, kdy poté později zezadu a bez varování přistoupil k poškozené, uchopil ji rukou za vlasy na temeni hlavy a shodil ji na zem, kdy jí pustil až těsně před dopadem na zem, kdy poškozená pádem na podlahu utrpěla otřes mozku a byla hospitalizována v Nemocnici XY od 27. 6. 2011 do 29. 6. 2011 na dětském oddělení,*
- *jednání nezletilého kvalifikováno jako čin jinak trestný jako výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku a ublížení na zdraví ve stádiu pokusu podle § 21 k § 146 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku.*

Metodická pomůcka - příklad

- *v obci XY v parku na ul. XY dne 15. 7. 2015 v době okolo 20.15 hodin, nejprve osočil poškozeného MF, nar. X.Y.1997, s tím, že ho pomlouvá na sociální síti facebook a následně ho nejméně dvakrát udeřil pravou rukou otevřenou dlaní do oblasti obličeje, poté se snažil poškozenému podkopnout nohy, na což on reagoval tak, že si lehl na zem, kde ho obžalovaný mladistvý FJ nejméně čtyřikrát opětovně udeřil otevřenou dlaní do oblasti hlavy a obličeje, popsáním jednáním nezpůsobil poškozenému MF zranění, při konfliktu mu však zničil displej mobilního telefonu zn. LENOVO A328,*
- jednání mladistvého FJ kvalifikováno jako provinění výtržnictví podle § 358 odstavec 1 trestního zákoníku.
- <http://www.msmt.cz/dokumenty/pravni-vyklad-msmt>

DĚKUJI ZA POZORNOST

dana.prudikova@msmt.cz